

Batallant amb el Regne Unit

La UE afronta moltes crisis.
N'hi ha una, però, que no és com cap altra.

© *The Economist*

Com si fossin cops d'un terrible pes pesant, la crisi continua martellejant la cella maltractada d'Europa. Refugiats, terrorisme, Síria, Rússia, Grècia i l'amenaça del Regne Unit de sortir de la Unió Europea: col·lectivament, han deixat la UE mig estabornida i panteixant. Però un d'aquests problemes és diferent dels altres.

La crisi migratòria ha sigut producte d'enormes forces fora de les fronteres europees; el conflicte grec va sorgir d'un desequilibri entre la democràcia i les normes de la pertinença a l'euro. Però la "renegociació" de la pertinença del Regne Unit a la UE, amb vista d'un referèndum sobre la qüestió que se celebrarà (probablement) l'any que ve, sembla una ferida autoinfligida. Per què el Regne Unit, ja mig separat, hauria de demanar un tracte encara més especial? Els europeus estan exasperats. Els amics estrangers, des de Hong Kong fins als Estats Units, estan perplexos. Tothom està preocupat.

Com s'hi ha arribat, en aquesta situació? Durant mesos les negociacions van avançar discretament, ja que el primer ministre David Cameron va presentar les seves preocupacions a altres líders de la UE i als euròcrates de Brussel·les supervisaven les discussions tècniques. La diplomàcia britànica es duia a terme

"amb molta habilitat", diu una persona. Fins i tot els francesos començaven a creure que el Regne Unit no pretenia tirar per terra el projecte, sinó refermar-hi el seu lloc.

Hi havia moltes esperances que es pogués arribar a un acord a la cimera de la UE que es farà aquest mes. Però poc després que Cameron detallés les seves propostes en una carta a Donald Tusk, el president del Consell Europeu, tot se'n va anar en orris. Havent donat a entendre prèviament que estava obert a debatre la quarta "cistella" de reformes, sobre la immigració, Cameron va retornar de sobte a una antiga demanda. Cal canviar els tractats de la UE, insistia, per permetre que el Regne Unit imposi un ajornament de quatre anys abans de pagar prestacions laborals als treballadors immigrants. El gambit va fracassar. El 3 de desembre la cancellera alemanya, Angela Merkel, va dir a Cameron que no podia esperar una ràpida aquiescència a una petició tan polèmica. Ara els optimistes esperen que s'arribi a un acord al febrer.

Algunes de les altres peticions de Cameron són raonables; n'hi ha que són estranyes però viables. Però respecte a les prestacions socials Cameron trafica amb trivialitats. En la majoria de casos, les seves propostes amb prou feines aconseguirien reduir la immigració a la UE: de manera frustrant, el mercat laboral britànic és senzillament massa obert

i exitós. Encara pitjor, Cameron s'ha ficat en una lluita que pot ser difícil de guanyar. Tots els altres Governos s'oposen a fer canvis que infringirien el celebrat principi de no-discriminació. Les ments legals més prodigioses de Brussel·les passaran els pròxims dos mesos intentant fer la quadratura del cercle. Però, sigui quina sigui la solució que en surti, quedarà molt lluny de la reforma de la UE, "fonamental i de llarg abast", que Cameron havia promès. El problema és "molt inextricable", diu intranquil un funcionari britànic que participa en les negociacions.

Però què farà, Cameron? Diuen que creu que la seva capacitat de persuasió pot vèncer les objeccions dels primmirats buròcrates, també dels seus. Potser té raó; la política sovint sobrepassa la llei quan la UE està en crisi. Però Cameron no està en bona forma. Molts temen una

EUROPE

Cameron va insistir a canviar els tractats de la UE, per permetre que el Regne Unit imposi un ajornament de quatre anys de pagar prestacions laborals als treballadors immigrants.

ha ningú que vulgui quedar-se amb els francesos i els alemanys.

Això no és Clausewitz

Aquests càlculs poden haver alimentat la complaença a Londres. Al número 10 de Downing Street hi ha murmuris que les crisis infinites de la UE poden ajudar-los: és millor donar als britànics el que volen i passar pàgina. Però això és una exageració, i també és descoratjadorament simplista. Merkel i els altres certament busquen una resolució ràpida del problema, encara que només sigui per tornar a treballar en coses importants. Volen que Cameron faci el referèndum tan aviat com sigui possible. Però ara que els projectes insígnia de la UE, des de l'euro fins a Schengen, estan en dificultats, no tenen cap intenció de permetre que un Regne Unit irascible debiliti encara més els fonaments de la unió.

El Regne Unit, podrien afegir, no és l'únic país que té política interna. Fins i tot països amistosos, com Dinamarca o els Països Baixos, temen que complaure Cameron podria donar força als seus euroescèptics. Els negociadors de Brussel·les estaven tan preocupats que altres Governos utilitzessin les negociacions per aconseguir beneficis a l'estil britànic que van emetre advertiments preventius que cap ho intentés. A França i Alemanya els fa molta por reforçar Marine le Pen, líder del Front Nacional francès, que ha descrit la perspectiva que el Regne Unit surti de la unió com a "meravellós".

En algun lloc en un univers paral·lel hi ha una renegociació alternativa que el Regne Unit està ben posicionat per liderar, centrada en la persistent torpor econòmica de la UE i la seva debilitat i fragmentada política exterior. Per contra, la UE ha de forcejar amb les preocupacions provincianes de Cameron alhora que s'enfronta amb alguns dels reptes més durs que mai ha viscut. Per molest que pugui ser, però, l'assumpte no és tan greu. ●

repetició de tràngols diplomàtics previs, com el "veto" de Cameron d'un tractat fiscal de la UE el 2011, que va fer que el Regne Unit semblés desprotegit i inepte, o el seu intent, el 2014, de bloquejar el nomenament de Jean-Claude Juncker com a president de la Comissió Europea, en què va insistir fins temps després que es veïés clarament que perdria la votació. Per a la majoria d'europaus les excentricitats recents del primer ministre van en consonància amb una actitud negociadora que mai no han entès. "Però qui l'assessora?", pregunta un alemany exasperat.

Quan Cameron va començar la seva missió quixotesca de reformar la UE, molts predeien que necessitaria una baralla per demostrar als votants britànics que la negociació no era buida. Potser al febrer apareixerà ensangonat però inflexible, brandant una "concessió" res-

pecte a les prestacions socials que pugui vendre al seu país. Però de moment sembla que està lligat de peus i mans. No és cap sorpresa que creixi el temor per una sortida de la UE. Un funcionari britànic preocupat diu que la probabilitat és d'entre un 30% i un 40%.

Això no obstant, els socis del Regne Unit no permetran que la irritació els ennuvoli la idea que la UE és més forta amb el Regne Unit a dintre que a fora. Molts comparteixen les seves preferències liberals i la majoria valora la seva influència en defensa. Aquesta setmana Tusk va instar a arribar a un acord amb el Regne Unit, advertint que la situació estava "desestabilitzant" Europa. També hi ha una qüestió d'equilibri, diu Anand Menon, un acadèmic britànic: els alemanys no volen que els deixin amb els francesos; els francesos no volen quedar-se sols amb els alemanys; i no hi